

**AZƏRBAYCAN
RESPUBLİKASININ
DÖVLƏT
STANDARTI**

AZS ISO 1141

İlkin nəşr
2024

Fiber kəndirlər — Poliefir — 3-, 4-, 8- və 12- ipli kəndirlər

Fibre ropes — Polyester — 3-, 4-, 8- və 12- strand ropes

LAYİHƏ

LAYIHO

LAYIHƏ

Bu standart Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutunun icazəsi olmadan tam və ya hissə-hissə yenidən çap oluna, çoxaldıla və yayıla bilməz

Elçin İsaqzadə küç., 7-ci köndələn

Qaynar xətt: +994125149603

Email: office@azstand.gov.az

LAYIHO

MÜQƏDDİMƏ

1 Bu standart Azərbaycan Respublikası Dövlət Əmək Müfəttişliyinin sifarişi ilə "Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu" PHŞ tərəfindən işlənib hazırlanıb və "Əmək sahəsində" standartlaşdırma üzrə Texniki Komitə (AZSTAND/TK 21) tərəfindən təqdim edilib.

2. "Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu" PHŞ-nin " ____ " _____ 2024-cü il tarixli _____ sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

3 Qüvvəyə minmə tarixi " ____ " _____ 2024-cü il.

4. Bu standart beynəlxalq standart İSO 1141:2013 ilə eynidir (IDT).

This standart is identical (IDT) to the Interstate standard İSO 1141:2013

5. İlk dəfə tətbiq edilir.

6. Dövlət standartında müəyyən edilən tələblərin beynəlxalq standartlara, norma, qayda və tövsiyələrə və digər dövlətlərin müvafiq mütərəqqi milli standartlarına, elm, texnika və texnologiyanın müasir nailiyyətlərinə əsaslanmasını müəyyən etmək üçün standartın ilkin yoxlama müddəti 2025-ci il, dövrü yoxlama müddəti 1 ildir.

LAYIHO

MÜNDƏRİCAT

Ön Söz	Error! Bookmark not defined.
1 Tətbiq sahəsi	Error! Bookmark not defined.
2 Normativ istinadlar	Error! Bookmark not defined.
3 Terminlər və təriflər	1
4 Təyinat	2
5 Ümumi tələblər	2
6 Fiziki xassələri	4
7 Markalanma	7

LAYİHƏ

Ön Söz

ISO (Beynəlxalq Standartlaşdırma Təşkilatı) milli standartlaşdırma orqanlarının (ISO üzv qurumlarının) dünya üzrə federasiyasıdır. Beynəlxalq Standartların hazırlanması işi adətən ISO-nun texniki komitələri vasitəsilə həyata keçirilir. Hər bir üzv orqan onun hüquqlarının təmsil olunması üçün hansı texniki komitənin yaradılması ilə maraqlanır. Həmçinin beynəlxalq təşkilatlar, dövlət və qeyri-hökumət təşkilatları ISO ilə əlaqəli şəkildə bu işdə iştirak edirlər. ISO elektrotexniki standartlaşdırmanın bütün məsələlərində Beynəlxalq Elektrotexniki Komissiya ilə yaxından əməkdaşlıq edir.

Bu sənədin işlənilib hazırlanması və daha sonra saxlanması üçün nəzərdə tutulan prosedurlar ISO/IEC Direktivlərinin 1-ci hissəsində təsvir edilmişdir. Xüsusilə, müxtəlif növ ISO sənədləri üçün tələb olunan müxtəlif təsdiq meyarları qeyd edilməlidir. Bu sənəd ISO/IEC Direktivlərinin 2-ci Hissəsinin redaksiya qaydalarına uyğun olaraq hazırlanmışdır (bax: www.iso.org/directives).

Bu sənədin bəzi elementlərinin patent hüquqlarının predmeti ola biləcəyi ehtimalına diqqət yetirilir. ISO bu cür patent hüquqlarının hər hansı və ya hamısının müəyyən edilməsinə görə məsuliyyət daşımır. Sənədin işlənilib hazırlanması zamanı müəyyən edilmiş hər hansı patent hüquqlarının tərffüatları Girişdə və/yaxud alınan patent bəyannamələrinin ISO siyahısında olacaq (bax: www.iso.org/patents).

Bu sənəddə istifadə edilən hər hansı ticarət adı istifadəçilərin rahatlığı üçün verilmiş məlumatdır və təsdiqi təşkil etmir.

Standartların könüllü mahiyyətinin izahı, uyğunluğun qiymətləndirilməsi ilə bağlı ISO-ya məxsus xüsusi termin və ifadələrin mənası, eləcə də ISO-nun Ticarətdə Texniki Baryerlərdə (TBT) Ümumdünya Ticarət Təşkilatının (ÜTT) prinsiplərinə riayət etməsi haqqında məlumat üçün www.iso.org/iso/foreword.html-ə bax.

Bu sənəd ISO və CEN arasında razılaşmaya uyğun olaraq Avropa Standartlaşdırma Komitəsi (CEN) texniki komitəsi CEN/TC 248 Texniki komitəsi ilə əməkdaşlıq edərək ISO/TC 38 Tekstil texniki komitəsi tərəfindən işlənilib hazırlanmışdır. (Vienna razılaşması).

Bu beşinci nəşr texniki cəhətdən yenidən işlənmiş dördüncü nəşri (ISO 1141:2012) ləğv edir və əvəz edir.

Əvvəlki nəşrlə müqayisədə əsas dəyişikliklər aşağıdakılardır:

- Əhatə dairəsində, sənədin bütün güc və ya məhsul performansını müxtəlifliyini əhatə etmədiyini müəyyən edən bir bəyanat əlavə edilmişdir;
- Maddə 3-də “minimum qırılma gücü” termini əlavə edilmişdir;
- Cədvəl 1, cədvəl 2 və cədvəl 3-də tolerantlıqla dəyişdirilə bilən xətti sıxlıqlar göstərilmişdir. Bu sənəddə istənilən rəy və suallar istifadəçinin milli standartlaşdırma qurumuna göndərməlidir. Bu orqanların tam siyahısını www.iso.org/members.html burada tapa bilərsiniz.

LAYIHO

Qüvvəyə minmə tarixi “___” _____2024-cü il.

1 Tətbiq sahəsi

Bu sənəd, polyestərdən hazırlanmış ümumi xidmət üçün nəzərdə tutulmuş 3-ipli bükülmüş kəndir, 4-ipli şkaf kəndiri, 8-ipli hörülmüş kəndir və 12-ipli hörülmüş kəndir üçün tələbləri müəyyən edir və onların təsnifatı üçün qaydaları təqdim edir.

Bu sənəd güc və ya məhsul performansındakı bütün dəyişiklikləri əhatə etmir. İp istehsalçısı nəzərdə tutulan dizaynın tətbiqin tələblərinə cavab verməsini təmin etmək üçün məsləhətləşmələr aparılır.

2 Normativ istinadlar

Aşağıdakı sənədlərdə bu mətnə elə istinad edilir ki, onların bir hissəsinin və ya hamısının məzmunu bu sənədin tələblərini təşkil etsin. Tarixli istinadlar üçün yalnız istinad edilən nəşr, tarixsiz istinadlar üçün isə istinad edilən sənədin ən son nəşri (hər hansı düzəlişlər daxil olmaqla) tətbiq edilir.

ISO 1968 Lifli kəndirlər və ip məhsulları. Lüğət;
ISO 2307:Lifli kəndirlər. Bəzi fiziki və mexaniki xassələrin təyini
ISO 9554:Lifli iplər. Ümumi texniki şərtlər.

3 Terminlər və təriflər

Bu standartda ISO 1968 termin və təriflərindən istifadə edilir və aşağıdakılar tətbiq edilir.

ISO və IEC standartlaşdırmada istifadə üçün terminoloji məlumat bazalarını aşağıdakı ünvanlarda saxlayır:

— ISO Onlayn baxış platforması: burada mövcuddur <https://www.iso.org/obp>

— IEC Elektropediya: burada mövcuddur <http://www.electropedia.org/>

3.1 Minimum qırılma gücü MQG

Lifli ip ən azı aşağıdakı tanınmış test/prosedur üsulları ilə sınaqdan keçirilməyə nail olmalıdır.

Giriş üçün qeyd 1: MQG hər bir istehsalçı tərəfindən qırılma testlərinə əsaslanaraq öz daxili statistik üsulları vasitəsilə müəyyən edilir.

[MƏNBƏ: ISO 9554:2019, 3.2]

4 Təyinat

Lifli iplər aşağıdakılar vasitəsilə təyin olunur.

- "lifli ip" sözləri;
- bu sənədin nömrəsi yəni, ISO .1141
- ipin strukturu və ya növü (bax 5-ci bölmə);
- ipin istinad nömrəsi;
- ipin hazırlandığı material və;
- sabitləşdiricinin növü.

Döşəmə və ölçü sabitliyini təmin etmək üçün kəndirin istiliklə tənzimlənməsini tələb edən polyester bükülmüş kanatlar 1-ci tip kanatlar kimi təyin edilir; digər hallarda, poliefir döşənmiş kəndirlər istilik tənzimlənməsini tələb etmərsə, onlar 2-ci tip kəndirlər kimi təyin edilir.

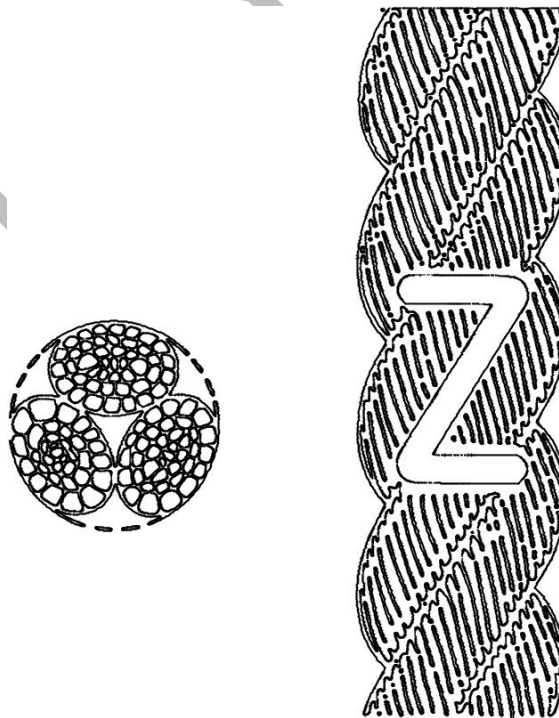
682 ktex xətti sıxlığa uyğun gələn və polyesterdən (PES) hazırlanmış 3 qatlı iplə bağlanmış ip istilik dəstinin təyinatı (növ 1), istinad nömrəsi 30 (növ A):

Lifli ip ISO 1141 – A – 30 – PES – 1

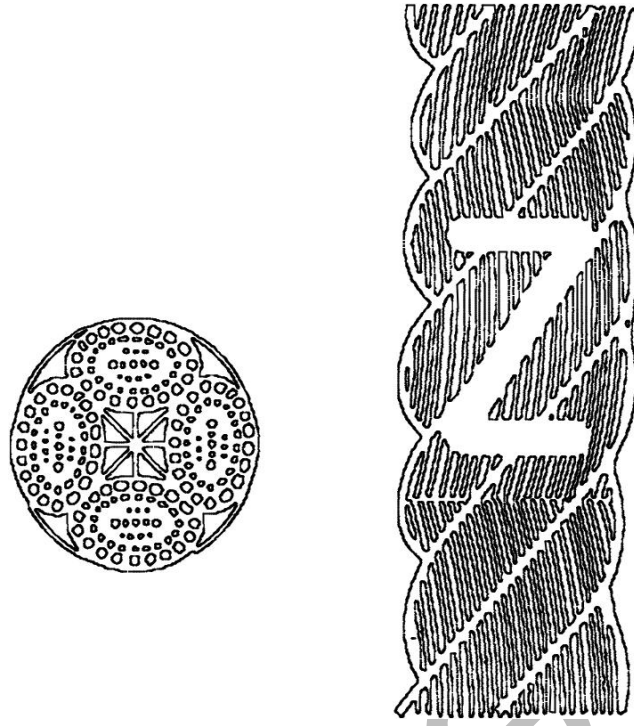
5 Ümumi tələblər

5.1 (Poliefir) iplər aşağıdakı konstruksiyalardan birinə uyğun olaraq hazırlanmışdır:

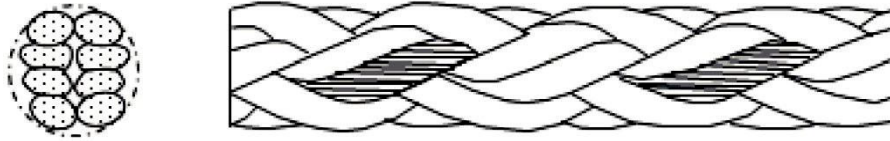
- A tipi : 3 ipli burulmuş kəndir (bax Şəkil 1);
- B tipi: 4 ipli burulmuş kəndir (bax Şəkil 2);
- L tipi: 8 ipli burulmuş kəndir (bax Şəkil 3);
- T tipi: 12 ipli burulmuş kəndir (bax Şəkil 4).

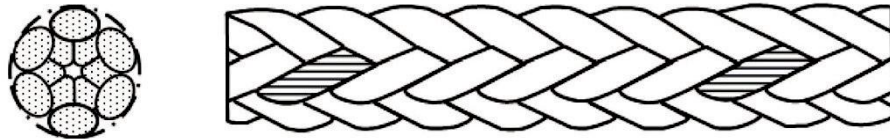
Şəkil 1 — 3 qatlı kəndirin forması (A tipi)

Şəkil 2 — 4 qatlı kəndirin forması (B tipi)

Şəkil 3 — 8 qatlı burulmuş kəndirin forması (L tipi)

Şəkil 4 — 12 qatlı burulmuş kəndirin forması (T tipi)

5.2 Tikinti, istehsal, yerləşdirmə, etikətləmə, qablaşdırma, faktura və çatdırılma uzunluqları ISO 9554-ə uyğun olmalıdır.

6 Fiziki xassələri

Xətti sıxlıq və minimum qırılma gücü Cədvəl 1, Cədvəl 2 və Cədvəl 3-ə uyğun olmalıdır. Cədvəl 1, Cədvəl 2 və Cədvəl 3 ilə bağlı aşağıdakılar tətbiq olunur.

- İstinad nömrəsi təxmini diametrə millimetrlərlə uyğundur.
- Kiloteksdə xətti sıxlıq hər min metrə kiloqramla və ya hər metrə qramlarla ifadə olunan ipin hər uzunluğu üçün xalis kütləyə uyğun gəlir.
- Xətti sıxlıq istinad gərginliyi altındadır və ISO 2307-də göstərildiyi kimi ölçülməlidir.
- Bu cədvəllərdə sitat gətirilən qırılma gücləri yeni yaş və quru iplərə aiddir.
- Güc ISO 2307-də göstərilmiş sınaq metodları ilə müəyyən edilir, ipin qırılma biləcəyi digər vəziyyət və şəraitdə gücün mütləq dəqiqlik göstəricisi deyil. Dayandırmanın növü və keyfiyyəti, gücün tətbiq dərəcəsi və ilkin güc tətbiqi ipin qırılma gücünə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə bilər. Sütunun, blokun, çarxın və ya kəndir çəkmə qurğusunun ətrafına bağlanan ip qırılma gücünə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edir. İpdə düyünlər və ya digər əyintilər qırılma gücünə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edir.

LAYIHƏ

Cədvəl 1 — 3 iplə hörülmüş poliefir kəndirin xətti sıxlığı və minimum qırılma gücü (mqq),
A tipi

İstinad nömrəsi	Xətti sıxlıq		Minimum qırılma gücü kN	
	Nominal ktex	Tolerans %	Bağlanmamış kəndirlər	Gözlə birləşdirilmiş kəndir ucları
4	12,1	±10	2,80	2,52
4,5	15,3		3,51	3,19
5	19,0		4,25	3,82
6	27,3		6,00	5,40
8	48,5		10,6	9,54
9	61,4		13,2	11,88
10	75,8		16,0	14,4
12	109	±8	22,4	20,2
14	149		30,0	27,0
16	194		40,0	36,0
18	246		50,0	45,0
20	303		60,0	54,0
22	367		71,0	63,9
24	437		85,0	76,5
26	512		100	90,0
28	594		118	106
30	682		132	119
32	776		150	135
36	982	190	171	
40	1210	±5	236	212
44	1470		280	252
48	1750		335	302
52	2050		375	338
56	2380		425	383
60	2730		500	450
64	3100		560	504
72	3930		710	639
80	4850		850	765
88	5870		1060	954
96	6990		1250	1125
104	8200		1400	1260
112	9510		1600	1440
120	10900		1900	1710
128	12400		2120	1908
136	14000		2360	2124
144	15700		2650	2385
160	19400	3350	3015	

Cədvəl 2 — 4 iplə hörülmüş poliefir kəndirin xətti sıxlığı və minimum qırılma gücü (mqq),
B tipi

İstinad nömrəsi	Xətti sıxlıq		Minimum qırılma gücü kN	
	Nominal ktex	Tolerans %	Bağlanmamış iplər	Gözlə birləşdirilmiş kəndir ucları
6	27,3	±10	5,60	5,04
8	48,5		9,50	8,55
10	75,8		15,0	13,5
12	109	±8	21,2	19,1
14	149		28,0	25,2
16	194		35,5	32,0
18	246		45,0	40,5
20	303		56,0	50,4
22	367		67,0	60,3
24	437		80,0	72,0
26	512		90,0	81,0
28	594		106	95,4
30	682		118	106
32	776		132	119
36	982		170	153
40	1 210	±5	212	191
44	1 470		250	225
48	1 750		300	270
52	2 050		335	302
56	2 380		400	360
60	2 730		450	405
64	3 100		500	450
72	3 930		630	567
80	4 850		800	720
88	5 870		950	855
96	6 990		1 120	1 008
104	8 200		1 320	1 188
112	9 510		1 500	1 350
120	10 900		1 700	1 530
128	12 400		1 900	1 710
136	14 000		2 120	1 908
144	15 700	2 360	2 124	
160	19 400	3 000	2 700	

Cədvəl 3 — 8 iplə hörülmüş və 12 iplə hörülmüş poliefir kəndirin xətti sıxlığı və minimum qırılma gücü (mqq), L tipi və T tipi

İstinad nömrəsi	Xətti sıxlıq		Minimum qırılma gücü kN			
			8 iplə hörülmüş		12 iplə hörülmüş	
	Nominal ktex	Tolerans %	Bağlanmamış kəndirlər	Gözlə birləşdirilmiş kəndir ucları	Bağlanmamış kəndirlər	Gözlə birləşdirilmiş kəndir ucları
12	109	±8	23,0	20,7	25,0	22,5
16	194		40,0	36,0	42,5	38,3
20	304		63,0	56,7	67,0	60,3
24	437		90,0	81,0	95,0	85,5
28	595		118	106	125	113
30	683		132	119	140	126
32	777		150	135	160	144
36	984		190	171	200	180
40	1 210	±5	236	212	250	225
44	1 470		280	252	300	270
48	1 750		335	302	355	320
52	2 050		400	360	425	383
56	2 380		450	405	475	428
60	2 730		500	450	530	477
64	3 110		560	504	600	540
72	3 930		710	639	750	675
80	4 860		900	810	950	855
88	5 880		1 060	954	1 120	1 008
96	6 990		1 250	1 125	1 320	1 188
104	8 210		1 500	1 350	1 600	1 440
112	9 520		1 700	1 530	1 800	1 620
120	10 900		1 900	1 710	2 000	1 800
128	12 400		2 240	2 016	2 360	2 124
136	14 000		2 500	2 250	2 650	2 385
144	15 700	2 800	2 520	3 000	2 700	
160	19 400	3 350	3 015	3 550	3 195	

7 Markalanma

1-ci növ iplər (istinad nömrəsi 14-dən az) mavi sapdan istifadə etməklə işarələnməlidir. Digər növ iplər üçün işarələmə ISO 9554-ə uyğun olaraq aparılmalıdır.

Açar sözlər: Poliefir iplərdən kəndir məhsulları, Xətti sıxlıq, Minimum qırılma gücü, ipin diametri

LAYİHƏ

Rəsmi nəşr
“Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu”
publik hüquqi şəxs

AZS ISO 1141:2024
Fiber kəndirlər —
Poliefir — 3-, 4-, 8- və 12- ipli kəndirlər